

Лещенко І.П.

*старший викладач кафедри іноземних мов
Навчально-наукового інституту «Юридичний інститут КНЕУ»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

Бурлій В.В.

*старший викладач кафедри іноземних мов
Навчально-наукового інституту «Юридичний інститут КНЕУ»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

ВИКЛИКИ МОВНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ПОДІЙ

Навчальна діяльність через воєнний стан має суб'єктивну складність, оскільки студенти змушені перебувати в незвичних умовах навчання, стикаючись при цьому з багатьма труднощами. Ці надзвичайно важкі обставини впливають на емоційну, соціальну і особистісну сфери студентів і можуть проявлятися по-різному: на емоційному рівні вони можуть відчувати підвищену тривожність, занепокоєння, страх, невпевненість, гнів і, навіть, агресію; на соціальному рівні - проблеми у спілкуванні з друзями, дорослими, в сім'ї; на особистісному рівні можуть спостерігатись проблеми з самооцінкою, відсутність мотивації, пізнавального інтересу, знижується концентрація та обсяг уваги.

Повномасштабна війна погіршила доступ до освіти, поглибила наявні освітні нерівності, негативно вплинула на якість освітнього процесу й успішність, а також відобразилася на психоемоційному стані студентів і викладачів.

Середня освіта є важливим суспільним благом і правом, що гарантується Конституцією України. Відновлення доступу до неї є одним із пріоритетів держави. Враховуючи ці складні умови, виникає необхідність в наданні психологічної та соціально-педагогічної підтримки учасникам освітнього процесу.

Існують 3 шляхи подолання психологічних складнощів у процесі навчання, зокрема, навчання іноземних мов, відповідно до учасників процесу освіти:

1. Турбота про себе – першочерговий аспект збереження власного психо-емоційного стану та забезпечення якісного навчання іноземних мов. Педагоги мають піклуватися про власне здоров'я, правильно організувати режим дня і по можливості дотримуватися його: забезпечити собі достатній сон, правильне харчування, помірні фізичні вправи, а також пояснювати студентам, як важливо піклуватися не тільки про оточуючих, а і про себе. В цьому ж пункті вважаємо доречним вказати і безперервне підвищення викладачами власної мовної освіти: продовження особистого розвитку, самоосвіта, участь у професійних конференціях, написання статей, підвищення мовної кваліфікації.

2. Турбота про студентів – потребує від викладачів особливого, більш лагідного відношення до студентів, більшого розуміння та турботи. Разом з цим важливо слідкувати, щоби освітній процес було забезпечено в повному обсязі як з боку викладача, так і зі сторони студентів.

3. Робота с травмою – це передусім робота фахового спеціаліста, зокрема, психолога. Проте відомо, що більшість українців стикнулись або стикнуться в майбутньому з ПТСР – посттравматичним стресовим розладом. Викладачі, зокрема, іноземні філологи, працюють в безперервному спілкуванні зі студентами. Педагоги мають знати основні симптоми ПТСР та у разі потреби звернути на це увагу і направити до спеціалістів.

Ще за часів карантину 2020-2022 років з'явилися і набули широкого розповсюдження альтернативні методи навчання – онлайн платформи. З початком повномасштабної війни ці методи були чи не єдиним варіантом для продовження навчання. І зараз, враховуючи те, що певна кількість студентів знаходиться на асинхронному навчанні, або взагалі зараз в інших країнах, освітні онлайн платформи добре зарекомендували себе. Зокрема, платформа Pearson, якою користуємося ми, викладачі англійської мови, забезпечує доступ до граматичних матеріалів, текстів, аудіо, відео англійською мовою. Це забезпечує студентам безперервну можливість засвоїти необхідний матеріал у будь-який час

та в будь-якому місці. Таким чином враховуються і психологічні особливості адаптації студентів до навчання.

Студенти, які навчаються в умовах воєнних подій, можуть зіткнутися з складними психологічними викликами. Війна змінила життя та плани переважної кількості українців. Не стали виключенням і студенти вищих навчальних закладів, яким необхідно адаптуватись до навчання в абсолютно інших складних реаліях, які значно впливають на їх психічне здоров'я та здатність до навчання.

Наявність воєнних дій може створити загрозу для життя та здоров'я студентів, тому найважливішим завданням навчальних закладів є створення безпечних умов для збереження навчального потенціалу, підтримання психоемоційного стану та забезпечення доступу студентів до інформаційних технологій та можливих ресурсів.

Не менш небезпечними являються різноманітні психологічні виклики, які можуть впливати на психічне здоров'я студентів, викликати постійний стан тривоги, страху та впливати на здатність до зосередження та засвоєння знань.

Отже, психічний компонент молодих людей надто складний, динамічний і неоднозначний, тому важливо звертати увагу на різні ознаки погіршення психічного здоров'я та намагатись надавати можливу підтримку, що є важливо для стабілізації психоемоційного стану студентів.

Список використаних джерел

1. Алексеева, Т.В. (2004). *Психологічні фактори та прояви процесу адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі*. [Автореф. дис. канд. психол. наук, Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка.].
2. Дідух, М.М. (2019). Проблеми й основні напрямки адаптації студентів до умов навчання в закладах вищої освіти. *Юридична психологія*, 25, 61-69.
3. Дія. (2024). Освіта. Навчання під час воєнного стану. <https://osvita.diia.gov.ua/courses/education-during-the-state-of-war>.
4. Закон України «Про освіту»: редакція від 6.04.2022 року. (2022). URL: <https://zakon.rada.gov/laws/show/2145-19#Text>

5. Когут, І. & Нікуліна, О. (2023, 23 березня). *Війна та освіта. Як рік повномасштабного вторгнення вплинув на українські школи*. <https://cedos.org.ua/researches/vijna-ta-osvita-yak-rik-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-vplynuv-na-ukrayinski-shkoly>.

6. Павелків, Р.В. (2009). *Загальна психологія*. Кондор.

7. Kiev.ua. (2022). *Що таке адаптація в психології*. <https://pirigiv.kiev.ua/shho-take-adaptaciya-v-psixologi%D1%97/>.

Ніколаєва Т.М.,

кандидат історичних наук, доцент,

професорка кафедри політичних технологій,

Київський національний економічний університет імені Вадима,

директорка Музею історії університету

Лютенко М.,

здобувачка 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

освітньої програми «Політичні технології та лідерство»,

Київський національний економічний університет імені Вадима

МУЗЕЙ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА У СТАНОВЛЕННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ САМОСВІДОМОСТІ

У ХХІ столітті, коли темпи життя надто швидкі і постійно набирають обертів, коли щодня перед людьми постають нові виклики, коли інформаційний потік надто об'ємний, постає проблема збереження та передачі історичної пам'яті. Усі національні події беззаперечно формують цю історію та мають ключовий вплив на майбутнє. Російсько-українська війна є ключовим елементом сучасного геополітичного ландшафту та визначає не лише політичну, але й соціокультурну картину регіону. Ця війна потребує всебічного аналізу та правильного розуміння, особливо з урахуванням її впливу на суспільство.